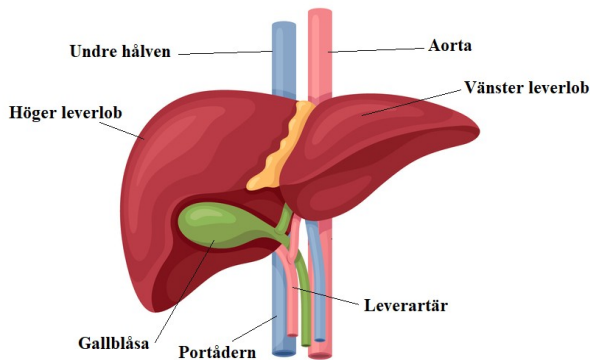

Kroppens avfall

I cellandningen samt i andra processer, som sker i kroppens celler, skapas avfall som lämnar kroppen på olika sätt. Koldioxid lämnar kroppen med hjälp av lungorna och mycket annat avfall lämnar kroppen efter att det renats av njurar och lever.

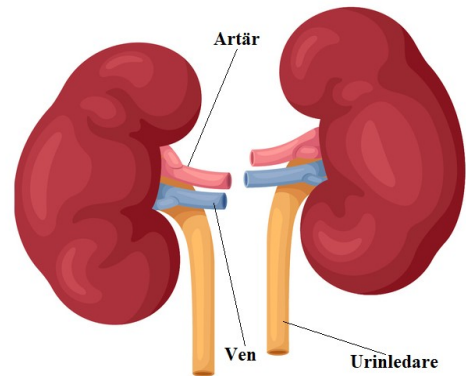

Levern är kroppens näst största organ efter huden. Här följer några av leverns uppgifter:

- Levern producerar galla i gallblåsan som förs ut i tolvfingertarmen och bryter ner fetter under matspjälkningen.
- Levern lagrar druvsocker som en snabb reserv om blodsockret sjunker. I levern lagras även en del protein, mineraler och vitaminer.
- Levern bryter ner gifter till exempel etanol och läkemedel. När gifterna brutits ner följer de med avföringen ut ur kroppen eller så tas de upp av blodet och förs vidare till njurarna.

En njure är ungefär tio centimeter lång och har formen av en böna. Njurarna sitter på var sin sida om ryggraden och är delvis skyddade av revbenen.

Njurarna har flera olika uppgifter: Till exempel reglerar de kroppens vatten- och saltbalans. Njurarna är med och reglerar blodtrycket och kan stimulera att fler röda blodkroppar bildas.

Njurarna filtrerar även blodet och bildar urin och kan då göra sig av med oönskade ämnen till exempel rester från läkemedel. Totalt passerar 2000 liter blod per dygn. Det reade blodet förs tillbaka till blodbanan. Urinämne och salter löses i vatten till urin och förs via urinledarna till urinblåsan. Totalt produceras ungefär 1,5 liter urin per dygn.

Kroppen behöver kissa oavsett om man druckit mycket eller inte. Om du svettas mycket kommer njurarna suga tillbaka mer vatten och kisset blir då mörkare. Dricker du mycket blir kisset mer genomskinligt.

Att njurarna och levern fungerar är livsviktigt eftersom annars kommer de giftiga ämnena inte ut ur kroppen. Det går att klara sig med en njure. Både lever och njurar är organ som går att transplantera. När njurarna fungerar dåligt behöver blodet renas på konstgjord väg. Det kallas dialys och görs på sjukhus.

Begrepp och svåra ord:

Dialys, urinämne, transplantera, blodtryck, blodsocker, lever, njure

Kroppens avfall

Begrepp:	Förklaring:
Dialys	
Urinämne	
Blodsocker	
Blodtryck	
Lever	
Njure	
Transplantera	

Rätt	Fel	1. Kroppens avfall. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
	1	Människan föds med två njurar.
	11	Njurarna reglerar kroppens vatten och saltbalans.
	1	Njurarna filtrerar blodet från oönskade ämnen och låter kroppen kissa ut dem.
		Om man inte dricker behöver kroppen inte heller kissa.
	1	Att rena blodet på konstgjord väg kallas dialys.

Rätt	Fel	2. Kroppens avfall. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		Galla tillverkas i gallblåsan som sitter på levern.
	1	Levern bryter ner gifter, till exempel alkohol.
		Levern tillverkar vita blodkroppar till immunförsvaret.
	1	Levern lagrar druvsocker som en snabb reserv om blodsockret sjunker.
		Levern är kroppens största organ.